

ÎN CASA BUNICILOR

• NINGE NAIV

Poate că pe o fereastră aburită, un deget mic a desemnat o căsuță cu o ușă, două ferestre și hodgeacul din care iese codița unui cârlionț de fum. Satul fulgilor e numai în ochii copiilor.

Geamul e o filă veche din cartea îngerilor.

Așa începe iarna: într-o dimineață albă, cu copaci moșnegi și alții copii.

• BUNICUL A FOST, BUNICA ESTE

E teribilă casa bunicilor!

Uf! de câte ori trebuie să se ducă la bunici cu părinții, copiii se uită chiorâș unul la altui, strâmbă din buze, dau din cap, și sunt ca zmeele descălecate de pe vânturi și arestate în dulap, cu cozile înfășurate, sfoara depănată și zbârnâietoarea mută.

Măinile trebuie să fie curate și dulci la pipăit, unghiile tăiate, părul pieptănat – dar nu cu mâinile –, haținele periate, ghetetele lustruite.

– Să nu vorbiți tare și neîntrebați, să nu râdeți prosteste, să nu puneți mâna pe lucruri, să nu v-atingeți de pisici, să nu faceți obrăznicii...

– Atunci ce să facem?

– Să fiți cuminți.

Să nu, să nu, să nu. Asta-i casa bunicilor: zidurile între care nepoții n-au voie să fie copii. E mai rău decât la biserică. Acolo măcar e lume multă, mare și cam surdă, iar copiii – printre babe și moșnegi – sunt ca în pădurea veche: își fac semne și râd pe furiș și înfundate. Dar bunicii sunt doi, fiecare în câte un fotoliu; părinții, doi, fiecare pe un scaun; iar copiii, prizonieri între ochelarii bunicilor și ochii părinților. Bunicul a fost procuror general, adică generalul procurorilor.

Tata spune:

– Nimeni nu crâcnea în fața tatei.

– Stăteau toți smirnă?

– Toți.

– Chiar și mama?

– Chiar și eu.

Teribil!

– Și bunica? urmează logic glasul inocent.

Tata vrea să se încrunte, dar zâmbește cu ochii mici.

– Mama? se întreabă el. Strașnică femeie! Râde și nu mai spune nimic.

Așa e tata: când nu vrea să spună ceva, îi vine să râdă. Cu mama râde des. Mama se supără, și tata parcă e copilul mamei, ca și ceilalți.

Bunicul a fost și primar și decanul avocaților, bunicul a fost decorat: decorațiile le ține bunica în șifonieră, și portretul bunicului, din salon, pe tot pieptul fracului.

– Tată, bunicul e ca o poveste.

– De ce?

– Fiindcă începe cu „a fost“.

Tata zâmbeste. Asta nu înseamnă întotdeauna că o vesel. Dar nici nu se supără.

Acum bunicul e alb și zâmbeste. Chiar și primăvara el e tot ca un copăcel nins. Are ceas de aur cu muzicuță, ochelari cu ramă de aur – și stă. Stă acasă toată ziua. E foarte bine să fii bunic.

Bunica a fost și ea tânără, adică a fost mireasă când bunicul nu era bunic, când tata nu era tată, și când copiii tatei nu erau deloc. Numai gândindu-se la tinerețea ei, mintea copiilor se încețoșează de ațe de păianjeni mai colbăite decât cele din pod de pe cărțile cu litere chirilice.

Când o fi fost tânără și bunica?

Atât de încâlcită-i socoteala tinereții ei, încât nepoții se gândesc la tinerețea bunicii ca la altceva, cum e de pildă portretul doamnei frumoase din salon, de lângă portretul cu decorații al bunicului, – dar simt câtă vechime e în fosta mireasă a bunicului.

Teribil!

Lumea spune bunicii „Coana Elencu“ și bunicului „Cuconu Alecu“...Iar bunicii între ei își spun Alecu și Elencu, și nu-și vorbesc cu,tu“ ca tata și cu mama, ci cu „mata“, ca și cum ar fi în vizită unul la altul.

Nepoților le vine să râdă.

Dar:

– Să nu...

VIZITA

Pornesc spre casa bunicilor în trăsura comandată de tata. Se cunoaște! Un muscal numai de catifea, ca un mitropolit cu șapcă, obrajii de duduie, bici galben ca de aur, roți cu ochelari de cauciuc, perne moi, covoraș la picioare și cai negri, cu coamă și coade lungi de fată care s-a lăut. Dar sunt armăsari, fiindcă numai armăsarii pot fugi cu atâta strășnicie năzdrăvană. Unul dintre copii ar vrea să vadă luceferii de foc, care s-aprind în mers pe pieptul armăsarilor. Dar copiii stau pe scăunaș, cu spatele la muscal, nas în nas cu ochii mamei.

Mama e nervoasă. Pe genunchi are o cutie de bomboane legată cu șnur de aur. Cu toate că sunt în mănăși, degetele maniei fac game pe capacul cutiei. Copiii știu ce înseamnă când mama face game fără pian. Deci stau cuminți.

Tata fumează și salută în dreapta și în stîngă. Toată lumea îl cunoaște pe tata.

Au ajuns în „Beilic“...Dar trăsura nu intră în ogradă. Stă smerită la poartă, ca la mănăstire. Mama în frunte, cu foșnetul rochiei, umbreluța și cutia de bomboane; tata după mama, cu scârțăitul ghetelor, uitându-se la copaci; copiii în urmă, unul după altul, târându-și pașii, cu capetele mereu întoarse după armăsarii de la poartă.

Dintâi intră cutia cu bomboane cu mâinile mamei, apoi mama cu sărutările. Tata aruncă țigara, își șterge

buzele cu batista care miroasă frumos a apă de colonie, se descoperă și intră, sărutând pe rând mâna bunicilor. Bunicii îl sărută pe frunte. Tata nu mai e tata: e copilul bunicilor.

Copiii, și mai mici, rămași parcă fără tată, așteaptă pe treptele antreului să le vie rândul la bunici. Treptele sunt de piatră vopsită albastru deschis. Antreul este de lemn gălbui, cu ferestre.

Mâna bunicii e plină de inele cu pietre colorate și oușoare de mărgăritar. Miroasă ca turtele de Crăciun, a migdale și apă de flori.

– Sărută, nepricopsitule, ca lumea. Așa se sărută?

Nepotul sărută din nou – apăsător și cu „țoc“ – mâna care parcă are un ochi în palmă ca bolta bisericii. Mâna bunicii, chiar când o săruți, o simți urzicându-ți urechea.

Mâna bunicului bate-n gălbui și miroasă a frunză uscată de nuc. Copiii ar vrea să fie în casa bunicilor ca la pomul de Crăciun. Dar e altfel.

În casa bunicilor totul e cuminte – ca în somn – și nu se mișcă din loc, începând cu nepoții așezați la rând pe trei scaune prea înalte pentru ei.

Stau. Stau. Stau.

Le vine să se strâmbă ca la fotograf. Dar: „Să nu“...

Tac. Tac. Tac.

Le vine câte-un „oac“ de broască, câte-un „ham“ de câine, câte-un „bâz“ de muscă-bâzălău, câte-un „muu“ de vacă.

Dar: „Să nu“...

Și nu fac nimic, nimic, nimic.

Degeră de urât.

Unul cască sincer: „Uăăă!”

– Caști o gură cât o șură! spune bunica. Are să-ți intre muștele. Ia să văd: te speli bine pe dinți?

– De ce nu-ți acoperi gura când îți vine să caști? intervine mama, trimetându-i o privire mai împungătoare decât acul de pălărie.

Ceilalți nu mai cască, deși simt câte-o gură de peșteră cu balauri în fălcile încheștate.

În schimb, cel mai mic strănută.

– Moașa-n pod, spune bunica. Da' unde ți-i balista? N-are.

– Nu ți-am spus, – începe mama.

I-a spus, dar n-are.

– Iaca ți-o dau pe-a mea, – spune bunicul. Suflă bine.

Mama nu admite batiste străine în mâna copiilor. Dar asta se va vedea acasă, la înapoiere, după ce trăsura cu doi armăsari îl va duce pe tata la club.

Bunica a făcut cafeaua, a umplut filigenele cu semilună, le întinde pe rând. Începând cu bunicul, varsă ca din greșeală puțină cafea în farfurioara tatei, și spune, privindu-l pe sub ochelari:

– Ai să iei parale.

– Dea Domnul! Poate se sparge ghinionul!

– Tot nu te-ai lăsat? îl cercetează bunica, cu glasul gros și sprâncenele îmbinate.

Tata râde, mama oftează, bunica dă din cap a pagubă și bea cafeaua răcoritoare în farfurioară, făcând „sfrr” cu buzele, ca o vrabie când zboară de jos pe creangă.

– Da' istora ce să le dau? o întreabă pe mama, ștergându-și cu batista mustățile de cafea.

– Nu-i mai răsfăța, mamae. Lasă că au de-ajuns acasă.

Nepoții își încrucișează privirile asupra cutiei cu bomboane. Deși bunica are ochi și-n palmă – pentru nepoți –, nu vede. Strânge cutia cu bomboane proaspete în dulap, și le dă din cutia cu bomboane vechi.

– Voi aveți dinți de lup, gâgâlicilor, nu ca mine, femeie bătrână.

După cafea, tata se duce în odaia de alături. Nasul bunicii parcă se ascute adulmecând urma tatei.

Trece câțva timp cu miros de fum de tutun, și tata se întoarce, ștergându-și mustățile cu batista parfumată. Bunica îl privește, își duce și ea batista la nas, ia de pe o poliță cornetul de coajă de brad cu rășină, pune un cărbune din sobă, și suflând și tot suflând se duce cu fumul albastru în cele patru colțuri ale odăii cum ai face semnul crucii într-un loc spurcat de Necuratul.

Copiii sunt mândri că tatăl lor a cutezat să fumeze în casa bunicilor.

– Tată de când fumezi mata? îl cercetează ei în taină.

Tata se uită la mama cu coada ochiului, zâmbește ca și cum ar vrea să tacă, dar răspunde totuși:

– Parcă de când m-am căsătorit. Nu?

– Da, confirmă mama, ridicând din umeri.

– Cum credeți voi – continuă tata mult mai convins – că aș fi îndrăznit să fumez în casa părinților mei? Nici acuma...

E teribilă casa bunicilor!

• NASUL BUNICEI ȘI PĂCATELE NEPOȚILOR.

Nepoții au crescut și cresc „văzând cu ochii“, spune mama care trebuie să cumpere din ce în ce mai mulți metri de stofă pentru uniformele lor. Ghinionul tatei tot nu s-a spart, cu toate că în fiecare zi, după ce tata-și bea cafeaua neagră, fața de masă are pete de noroc.

Părinții nu mai sunt atât de tineri: au băieți mari, care le scot peri albi.

Dar bunicii au rămas aceiași. Numai că nasul bunicei s-a ascuțit și mai tare și parcă are lucirea unui acușor la pândă, drept în vârf. Bunica e neam de grec. Nepoții au aflat din Eminescu despre „grecotei cu nas subțire“...În schimb, nasurile nepoților se îngroașă patriotic, Când vin copiii în vizită – tot cu părinții –, bunica, după ce le spune nepricopsiților să nu-și ia nasul la purtare și să-i sărute mâna cum trebuie, – îi iscodește pe rând cu nasul ei subțire, aflând se vede toate miroz-urile păcatului, căci se uită crâncen la ei, îmbinându-și cu afurisenie sprâncenele stufoase.

Nepoții sunt într-adevăr plini de păcate. Când se uită la ei, din fundul pământului, Scaraoțchi își linge buzele, și trei fire din coadă i se zburlesc, cu număr.

Cel mic, pare are păr de aur creț și graseiază râzând cu toată fața – ca și cum mereu l-ar bate soarele în ochi – e bătauș, trage cu pușca în ciorile de pe crucea bisericii sfântului Ion Gură de Aur, dă cu praștia nu numai în vrăbii și în gutuile Nănoaiei – care suferă de ficat – dar și-n ferestrele oamenilor răi, cum ar fi popa Tuchi și dascălul Ghiță-Sughiță, și merge cu bicicleta – fără